

NÉT ĐẶC SẮC TRONG TƯ TƯỞNG YÊU NƯỚC HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN ĐÌNH BẮC*

Lịch sử Việt Nam đã ghi danh Hồ Chí Minh - Lãnh tụ vĩ đại, Anh hùng giải phóng dân tộc và thế giới công nhận là Nhà văn hóa của nhân loại, có tầm ảnh hưởng to lớn trong thế kỷ XX, nhưng Người vẫn chỉ giản dị nhận mình là một người yêu nước. Người nhấn mạnh: “Tôi luôn luôn là một người yêu nước, tranh đấu cho độc lập và thống nhất thật sự của Tổ quốc tôi”¹. Phải chăng, yêu nước ở Hồ Chí Minh có những nét độc đáo và đặc sắc riêng?

Yêu nước là truyền thống quý báu của dân tộc ta, được hình thành và phát triển trong quá trình lịch sử lâu dài dựng nước và giữ nước, thường xuyên được bổ sung, bồi đắp và phát huy vai trò to lớn để trở thành chủ nghĩa yêu nước Việt Nam, thành giá trị thiêng liêng, lẽ sống cao đẹp, nguồn tình cảm chủ đạo, định hướng giá trị trong hành vi và lối ứng xử của mỗi con người cũng như của cả cộng đồng dân tộc. Yêu nước, tuy là mẫu số chung của toàn dân tộc Việt Nam, nhưng độ đậm nhạt, nông sâu của giá trị yêu nước trong mỗi con người có những mức độ và sự thể hiện khác nhau. Hồ Chí Minh là người con của dân tộc, cũng mang trong mình đầy đủ những giá trị cao quý của chủ nghĩa yêu nước Việt Nam. Song, với sự hội tụ đầy đủ, sự kết hợp nhuần nhuyễn giữa điều kiện khách quan (truyền thống yêu nước của dân tộc, bối cảnh lịch sử trong nước và quốc tế, v.v.) và nhân tố chủ quan (toàn bộ tình cảm, trí tuệ, thiên tài, phẩm chất nhân cách và cuộc đời

hoạt động cách mạng sôi nổi của Người) đã hình thành nên những nét độc đáo, đặc sắc riêng có của Người, tạo nên tư tưởng yêu nước Hồ Chí Minh.

Theo chúng tôi, những nét độc đáo, đặc sắc đó được thể hiện ở những đặc điểm sau đây:

Thứ nhất, lòng yêu nước ở Hồ Chí Minh được thể hiện bằng hành động mang tính khoa học và cách mạng.

Ở Hồ Chí Minh, lòng yêu nước không bao giờ dừng lại trong tâm thức, tư tưởng hay tình cảm thuần túy, mà luôn được thể hiện bằng hành động cụ thể, trong những công việc cụ thể, thiết thực, tích cực đối với đất nước. Người từng quan niệm: “Tinh thần yêu nước cũng như các thứ của quý. Có khi được trưng bày trong tủ kính, trong bình pha lê, rõ ràng dễ thấy. Nhưng cũng có khi cất giấu kín đáo trong rương, trong hòm. Bổn phận của chúng ta là làm cho những của quý kín đáo ấy đều được đưa ra trưng bày. Nghĩa là phải ra sức giải thích, tuyên truyền, tổ chức, lãnh đạo, làm cho tinh thần yêu nước của tất cả mọi người đều được thực hành vào công việc yêu nước, công việc kháng chiến”². Chính vì lẽ đó, Hồ Chí Minh luôn phê phán những hiện tượng trốn tránh trách nhiệm trước Tổ quốc, không dám đối mặt và vượt qua những khó khăn, thử thách để hoàn thành nhiệm vụ, hoặc những thái độ thờ ơ trước vận mệnh của đất nước. Người phê phán bệnh nói nhiều, thuyết giáo nhiều về

* ThS. Học viện Chính trị - Bộ Quốc phòng.

yêu nước, nhưng trong hành động thì tìm cách thoái thác, né tránh.

Sinh ra và lớn lên trên mảnh đất xứ Nghệ giàu truyền thống yêu nước, đấu tranh chống giặc ngoại xâm, cùng với ảnh hưởng sâu sắc từ sự giáo dục mẫu mực của gia đình và trực tiếp chứng kiến cảnh đất nước bị chìm đắm trong đêm dài nô lệ của chủ nghĩa thực dân, nên ở chàng thanh niên Nguyễn Tất Thành (Hồ Chí Minh) đã sớm hình thành lòng yêu nước, thương dân nồng nàn, chí căm thù giặc sâu sắc. Và đó cũng chính là động lực căn bản, mãnh liệt, trực tiếp thúc đẩy Người ra đi tìm đường cứu nước, giải phóng dân tộc. Nhưng, nếu chỉ có vậy, thì Hồ Chí Minh cũng không khác nhiều so với các bậc tiền bối Việt Nam yêu nước khác, sẽ không tìm thấy con đường cứu nước đúng đắn và yêu nước ở Người có lẽ cũng chẳng có gì độc đáo. Sự khác biệt của Hồ Chí Minh so với những người khác đương thời chính là ở hành động yêu nước, là phương thức hiện thực hóa lòng yêu nước thành những hành động cụ thể, đúng đắn, khoa học và cách mạng.

Thực tiễn đã minh chứng, vì độc lập dân tộc, tự do và hạnh phúc của nhân dân, Hồ Chí Minh đã quyết định thực hiện hành động yêu nước của mình bằng việc tiến hành một cuộc hành trình kéo dài suốt 30 năm, qua 3 đại dương, 4 châu lục và khảo sát qua hơn 30 nước trên khắp thế giới để tìm ra con đường cứu nước, cứu dân tộc. Đó là một chuyến đi có một không hai trong lịch sử một đời người, gắn liền với lịch sử một đất nước, một dân tộc. Một chuyến đi của người con ưu tú của dân tộc, mà hành trang chỉ có hai bàn tay trắng, với một trái tim yêu nước nồng nàn, với khát vọng cháy bỏng tìm con đường cứu dân,

cứu nước. Một cuộc hành trình với bao ý nghĩa đẹp đẽ, cao cả, nhưng cũng chứa đựng bao nỗi khó khăn, gian khổ và hiểm nguy. Nhưng Hồ Chí Minh đã chấp nhận tất cả, sẵn sàng đương đầu và dũng cảm vượt qua với một nghị lực phi thường, ý chí sắt đá và một tư duy độc lập, sáng tạo.

Sự kiện Người quyết định ra đi tìm đường cứu nước theo một cách khác so với những bậc tiền bối và đương thời, chính là biểu hiện nét độc đáo, đặc sắc đầu tiên trong tư tưởng yêu nước Hồ Chí Minh.

Tuy cùng chung hành trang là chủ nghĩa yêu nước truyền thống Việt Nam và cùng vì mục đích, lý tưởng cao cả là giải phóng dân tộc, nhưng giữa các bậc yêu nước tiền bối và đương thời (Phan Bội Châu, Phan Châu Trinh...) với Hồ Chí Minh có những nét khác nhau rất căn bản. Một bên là tìm, học cái mới mà dân tộc chưa có để đem về nước áp dụng và xem đó như là một chỗ dựa, một cứu cánh; còn một bên là muốn tìm hiểu các giá trị thật của cái mới và cả cái ẩn giấu đằng sau nó. Nếu một bên chỉ mới tiến đến sự tiếp nhận, thì bên kia muốn đến tận nơi để tìm hiểu, xem cho rõ để tìm ra cách làm thích hợp, hiệu quả. Điều đó đã chứng minh sự khác nhau của mỗi bên về tầm nhìn, về phương pháp tiến hành và thực tế đã tạo ra những kết quả khác biệt. Bên này là tiếp nhận và đưa về cái mới mà dân tộc chưa có, nhưng không biết rằng nó đã bắt đầu trở nên lỗi thời, lạc hậu so với sự phát triển của lịch sử nhân loại. Bên kia với sự khảo nghiệm trực tiếp, phân tích, so sánh giữa lý thuyết với kết quả thực tế của các cuộc cách mạng điển hình trên thế giới để lựa chọn nhằm tiếp nhận những giá trị chung và mới của nhân loại; qua đó tìm ra con đường cứu nước, cứu dân thích hợp

với hoàn cảnh, điều kiện cụ thể của đất nước, phù hợp với xu thế vận động và phát triển của thế giới. Những cố gắng của các nhà yêu nước khác cũng chỉ làm bùng phát một phong trào dân tộc, nuôi dưỡng ngọn lửa yêu nước trong nhân dân và rốt cuộc vẫn bị thất bại, không thể giải phóng dân tộc, giải phóng đất nước khỏi ách thực dân, phong kiến. Trong khi đó, với tư duy và hành động yêu nước khoa học và cách mạng, mang sắc thái, diện mạo và dấu ấn riêng, Hồ Chí Minh đã đáp ứng đầy đủ yêu cầu của lịch sử dân tộc, phản ánh đúng đắn xu thế vận động và phát triển của thời đại.

Ra đi tìm đường cứu nước năm 1911, trong vòng 10 năm tiếp theo, Hồ Chí Minh đã tận dụng mọi cơ hội để đến được nhiều nơi trên thế giới, như Singapo, Xri Lanca, Ai Cập, Pháp, Angiêri, Tuynidi, Xênegan, Ghinê, Cônggô, Mỹ, Braxin, Anh, Tây Ban Nha, Đức, Bỉ, Italia, Thụy Sĩ, v.v.. Với ý chí kiên cường và lòng yêu nước nồng nàn, Người sẵn sàng làm mọi nghề lao động chân tay, như nấu bếp, làm vườn, vẽ thuê... để sống, hòa mình vào phong trào cách mạng của giai cấp công nhân ở các nước tư bản chủ nghĩa, của các dân tộc bị áp bức, bóc lột ở thuộc địa. Bằng lao động và hòa vào dòng chảy của các sự kiện trên thế giới, cuộc hành trình của Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh được tiến hành trong hàng thập kỷ ở nước ngoài không chỉ để hiểu biết thế giới, mà chính là quá trình học tập, khảo sát, nghiên cứu kỹ lưỡng nhằm thấu hiểu để chọn lọc và tiếp thu những giá trị văn hóa, văn minh của nhân loại. Mặt khác, đây cũng là môi trường, điều kiện quan trọng để thúc đẩy Hồ Chí Minh tiếp tục hiện thực hóa tư tưởng và triết lý yêu nước của mình.

Thông qua cuộc hành trình vĩ đại đến với các dân tộc, chủng tộc ở các châu lục, trải nghiệm qua thực tiễn đấu tranh cách mạng ở nhiều nước, đặc biệt là tại nước chính quốc (Pháp) đã nâng cao trí tuệ, làm giàu tinh thần, văn hóa và mở rộng thế giới quan của Người, làm cho tư tưởng yêu nước ở Hồ Chí Minh không những được tăng cường, mở rộng, mà còn thêm sâu sắc, được bổ sung các giá trị yêu nước toàn nhân loại. Đó là cơ sở nhận thức, giúp Người thấu hiểu sự tương đồng và khác biệt giữa triết lý phương Đông và phương Tây, nhận thấy nguồn gốc trực tiếp của nỗi thống khổ chung của các dân tộc thuộc địa và những người lao động, không phân biệt chủng tộc, màu da trên hành tinh này và đi tới nhận định: vấn đề giải phóng dân tộc, giải phóng con người không chỉ là nhu cầu của dân tộc và nhân dân Việt Nam, mà còn là của tất cả các dân tộc bị áp bức và nhân dân cần lao trên toàn thế giới. Người khẳng định: “Muốn cứu nước và giải phóng dân tộc, không có con đường nào khác là con đường cách mạng vô sản”³.

Sau khi tìm thấy con đường cứu nước đúng đắn cho dân tộc, hành động yêu nước của Hồ Chí Minh tiếp tục được thể hiện ở chỗ: cùng với việc thực hiện những nhiệm vụ đối với phong trào cộng sản và công nhân quốc tế, Người đã tích cực truyền bá con đường cứu nước đó về Việt Nam, chuẩn bị đầy đủ những tiền đề, điều kiện về tư tưởng, chính trị và tổ chức để đưa tới sự ra đời của Đảng Cộng sản Việt Nam (3/2/1930) - nhân tố quyết định mọi thắng lợi của cách mạng Việt Nam từ đó về sau.

Sự lựa chọn và hành động của Hồ Chí Minh hoàn toàn phù hợp với trào lưu tiến hóa của lịch sử, đã thức tỉnh, thôi thúc lớp

lớp người Việt Nam yêu nước đi theo con đường mà Người đã chọn, tập hợp được đông đảo quần chúng dưới ngọn cờ cách mạng để làm nên cuộc Tổng khởi nghĩa Tháng Tám thành công, tiến hành hai cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ thắng lợi, đưa đất nước tới hòa bình, thống nhất, tiến lên chủ nghĩa xã hội. Có thể nói, mỗi bước đi, mỗi thắng lợi của nhân dân ta dưới sự lãnh đạo của Đảng “đều gắn liền với cuộc đấu tranh cách mạng vô cùng sôi nổi và đẹp đẽ của Hồ Chủ tịch. Toàn bộ hoạt động của Người cùng với sự nghiệp của nhân dân ta và của Đảng ta là một thiên anh hùng ca bất diệt của cách mạng Việt Nam”⁴.

Rõ ràng, yêu nước ở Hồ Chí Minh không chỉ thể hiện bằng những hành động cụ thể, đúng đắn, khoa học và sáng tạo, mà còn chứa đựng những giá trị nhân văn cao cả và sâu sắc, đem lại hiệu quả to lớn và thiết thực. Hơn nữa, hành động yêu nước của Người không phải là để phục vụ bản thân, mà tất cả là phụng sự Tổ quốc, là vì nhân dân, vì lợi ích quốc gia, dân tộc. Đó cũng là một nét độc đáo, đặc sắc trong tư tưởng yêu nước Hồ Chí Minh.

Thứ hai, Hồ Chí Minh đã nâng chủ nghĩa yêu nước Việt Nam lên tầm cao mới.

Hồ Chí Minh là người Việt Nam yêu nước, nhưng công lao to lớn của Người là đã nâng chủ nghĩa yêu nước Việt Nam lên tầm cao mới. Tầm cao ấy đã có ảnh hưởng và tác động sâu sắc tới các dân tộc bị áp bức trên toàn thế giới đang đấu tranh để giành độc lập, tự do, dân chủ, hạnh phúc và lẽ công bằng. Đây chính là biểu hiện đầy đủ và sinh động nét đặc sắc trong tư tưởng yêu nước Hồ Chí Minh.

Lịch sử đã ghi nhận, vào nửa cuối thế kỷ XIX, nước ta bị thực dân Pháp xâm lược và đô hộ. Từ một quốc gia phong kiến độc lập, thống nhất, nước ta trở thành một nước thuộc địa, nửa phong kiến và bị chia cắt. Dân tộc ta với truyền thống yêu nước nồng nàn, đã liên tiếp vùng lên chống thực dân Pháp. Song, các phong trào kháng Pháp đều lần lượt bị thất bại. Qua khảo nghiệm trong thực tiễn, chủ nghĩa yêu nước Việt Nam truyền thống đã bộc lộ những hạn chế trước yêu cầu của lịch sử dân tộc thời cận, hiện đại. Chủ nghĩa yêu nước lúc đó đã trầm lắng lại và dường như chưa có phương hướng phát huy sức mạnh. Các nhà cách mạng đều yêu nước, thương dân sâu sắc, nhưng họ không tìm thấy con đường, lực lượng và phương pháp cách mạng đúng đắn để chiến thắng chủ nghĩa thực dân, phong kiến. Sức mạnh to lớn của chủ nghĩa yêu nước Việt Nam truyền thống có nguy cơ trở thành một chủ nghĩa yêu nước thuần túy tình cảm. Từ chỗ là một lực lượng tinh thần có khả năng động viên và tổ chức sức mạnh chiến đấu của toàn dân trước đây, chủ nghĩa yêu nước ấy có thể chỉ trở thành một nỗi niềm u hoài về cái thời oanh liệt của dân tộc, những ước mơ về một tương lai tươi sáng chưa biết bao giờ mới đến.

Tình hình đen tối sẽ không có lối thoát nếu như chủ nghĩa yêu nước Việt Nam truyền thống không gặp được hơi thở của thời đại, không kết hợp được với một hệ tư tưởng chính trị của một giai cấp tiên tiến. Nói cách khác, cuộc khủng hoảng ngày càng trầm trọng nếu không chuyển hướng đường lối cứu nước theo lập trường của giai cấp vô sản, nếu như không kết hợp chủ nghĩa yêu nước Việt Nam truyền thống với chủ nghĩa Mác - Lênin và nâng chủ nghĩa

yêu nước Việt Nam truyền thống lên một tầm cao mới.

Chính sự kết hợp với chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng cách mạng nhất của thời đại thông qua con người vĩ đại Hồ Chí Minh đã làm thay đổi bản chất của chủ nghĩa yêu nước Việt Nam, đưa chủ nghĩa yêu nước từ truyền thống lên hiện đại (hay chủ nghĩa yêu nước Việt Nam thời đại Hồ Chí Minh). Chủ nghĩa yêu nước Việt Nam hiện đại tiếp thu, kế thừa và phát triển những giá trị tinh hoa truyền thống yêu nước, như tình yêu quê hương, đất nước, yêu thương giống nòi, ý thức phụng sự Tổ quốc, tinh thần sẵn sàng xả thân hy sinh vì dân, vì nước... Nhưng chủ nghĩa yêu nước Việt Nam hiện đại đã mang trong mình cả nội dung và hình thức mới, có bản chất giai cấp và những biểu hiện cụ thể hoàn toàn khác với chủ nghĩa yêu nước truyền thống. Trong đó, cơ sở tư tưởng của chủ nghĩa yêu nước Việt Nam hiện đại là chủ nghĩa Mác - Lênin, lý tưởng độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội. Đó chính là chủ nghĩa yêu nước của thời đại mới, thuộc hệ tư tưởng tiên tiến, cách mạng và khoa học, trong bản thân nó luôn có sự hòa quyện chặt chẽ giữa các yếu tố giai cấp, dân tộc và nhân loại... Tư tưởng yêu nước Hồ Chí Minh chính là sự thống nhất biện chứng giữa các yếu tố đó.

Thứ ba, trong tư tưởng Hồ Chí Minh, yêu nước gắn liền với yêu chủ nghĩa xã hội, yêu nước thống nhất với tinh thần quốc tế vô sản.

Yêu nước trong tư tưởng Hồ Chí Minh về bản chất chính là yêu thương nhân dân. Như Người đã nhiều lần khẳng định: Tôi có một ham muốn tột bậc là làm sao nước ta được độc lập, dân ta có cơm ăn, áo mặc

và được học hành. Người đã nêu ra chuẩn mực “trung với nước, hiếu với dân” và phát triển những nội dung mới của chủ nghĩa yêu nước. Đó là yêu nước dựa trên quan điểm của giai cấp công nhân, yêu nước trở thành tình yêu đối với nhân dân lao động, những người cùng khổ trên toàn thế giới. Người đã nêu ra giá trị, chuẩn mực mới của chủ nghĩa yêu nước Việt Nam hiện đại, đó là: “Yêu Tổ quốc, yêu nhân dân phải gắn liền với yêu chủ nghĩa xã hội, vì có tiến lên chủ nghĩa xã hội thì nhân dân mình mới ngày một ấm no thêm, Tổ quốc ngày một giàu mạnh thêm”⁵.

Theo tư tưởng của Người, sự gắn bó khăng khít giữa độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội là thuộc tính căn bản của cách mạng Việt Nam và là bản chất của chủ nghĩa yêu nước Việt Nam hiện nay. Chỉ có giữ vững độc lập dân tộc khi gắn liền với chủ nghĩa xã hội. Đó là điều kiện tiên quyết và duy nhất để bảo vệ những thành quả vĩ đại mà Đảng, nhân dân và quân đội ta đã đổ biết bao mồ hôi, xương máu và tính mạng của nhiều thế hệ người Việt Nam mới giành lại được. Có giữ vững độc lập dân tộc thì chúng ta mới có điều kiện xây dựng chủ nghĩa xã hội thành công.

Hiện nay, chúng ta đang xây dựng đất nước định hướng xã hội chủ nghĩa, tức là định hướng theo những giá trị tốt đẹp, nhân bản của chủ nghĩa xã hội, nhằm bảo vệ vững chắc nền độc lập, tự do của đất nước, vì cuộc sống ấm no, hạnh phúc của nhân dân, tạo điều kiện cho mỗi người Việt Nam phát triển và cống hiến nhiều hơn cho Tổ quốc. Vì vậy, độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội, yêu nước là yêu chủ nghĩa xã hội. Người Việt Nam yêu nước là người phấn đấu không mệt mỏi cho lý

tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Nói yêu nước mà không yêu chủ nghĩa xã hội, đòi từ bỏ con đường xã hội chủ nghĩa, dù dưới bất kỳ hình thức nào và với góc độ nào, thực chất là lập trường của những kẻ đi ngược lại lợi ích của đất nước, giá trị và truyền thống tốt đẹp của dân tộc. Đảng ta cũng nhiều lần khẳng định: “Ngày nay, nước nhà đã hoàn toàn độc lập thì Tổ quốc và chủ nghĩa xã hội là một. Chỉ có chủ nghĩa xã hội mới làm cho nhân dân ta vĩnh viễn thoát khỏi nghèo nàn, lạc hậu, có cuộc sống văn minh hạnh phúc. Chỉ có chủ nghĩa xã hội mới đem đến cho nhân dân ta quyền làm chủ đầy đủ, mới làm cho Tổ quốc độc lập, tự do vững chắc và ngày càng giàu mạnh”⁶.

Thực tiễn cách mạng Việt Nam đã khẳng định, chủ nghĩa yêu nước Việt Nam truyền thống gắn liền với chủ nghĩa xã hội là bước nhảy vọt về chất, là tầm cao mới của chủ nghĩa yêu nước Việt Nam thời đại Hồ Chí Minh. Nó tiếp tục đóng vai trò là động lực tinh thần mạnh mẽ trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và bảo vệ toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc ta ngày nay.

Mặt khác, yêu nước trong tư tưởng Hồ Chí Minh là chủ nghĩa yêu nước chân chính, nên nó luôn có sự thống nhất hữu cơ với chủ nghĩa quốc tế vô sản trong sáng, cao cả trong hệ thống xã hội chủ nghĩa trước đây và trong tinh thần hòa bình, hữu nghị với phương châm "Việt Nam làm bạn với tất cả các nước" ở thời đại ngày nay.

Đúng như Người đã chỉ rõ: “Tinh thần yêu nước chân chính khác hẳn tinh thần “vị quốc” của bọn đế quốc phản động. Nó là một bộ phận của tinh thần quốc tế”⁷. Vì thế, tư tưởng yêu nước của Hồ Chí Minh

còn chứa đựng lòng tôn trọng đối với những người, những quốc gia, các dân tộc khác và nó cũng không bao giờ có chỗ đứng cho tư tưởng bản vị và tư tưởng vị quốc. Bởi vì theo Người, bản vị là “coi bộ phận hoặc địa phương mình phụ trách như một giang sơn riêng, kém phần hợp tác xã hội chủ nghĩa, rốt cục làm hại cho cả việc chung và việc riêng”⁸. Còn vị quốc là “chỉ biết yêu trong nước mình mà khinh ghét nước ngoài”⁹.

Thực tế lịch sử đã khẳng định, Chủ tịch Hồ Chí Minh không những là nhà yêu nước chân chính, anh hùng dân tộc vĩ đại, lãnh tụ thiên tài của giai cấp công nhân và nhân dân Việt Nam, mà Người còn là một trong những nhà lãnh đạo xuất sắc, một chiến sĩ lỗi lạc của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế. Cuộc đời, tư tưởng và sự nghiệp cách mạng của Người chính là hiện thân và tượng trưng cao đẹp của sự gặp gỡ tất yếu, sự kết hợp nhuần nhuyễn, sự thống nhất hữu cơ giữa chủ nghĩa yêu nước chân chính và chủ nghĩa quốc tế vô sản cao cả. Như khẳng định của Cố Thủ tướng Phạm Văn Đồng: “Chủ tịch Hồ Chí Minh là hình ảnh của sự gặp nhau giữa chủ nghĩa yêu nước và chủ nghĩa xã hội, giữa chủ nghĩa yêu nước và chủ nghĩa quốc tế vô sản”¹⁰.

Tư tưởng yêu nước Hồ Chí Minh là độc đáo và đặc sắc, hành động yêu nước của Người là thiết thực và cách mạng, đóng góp lớn lao vào tiến trình phát triển của lịch sử dân tộc. Như Đại tướng Võ Nguyên Giáp đã khẳng định: “Hồ Chí Minh là nhà yêu nước vĩ đại. Tình yêu nước thương nòi của Người sâu sắc bao la, không lấy gì so sánh được. Bác Hồ đã cống hiến trọn cuộc đời mình cho sự nghiệp cứu nước cứu

dân”¹¹. Những nét đặc sắc trong tư tưởng yêu nước của Người không những có giá trị lịch sử sâu sắc, mà còn có ý nghĩa thời đại to lớn, là tấm gương sáng, bài học quý giá để mỗi cán bộ, đảng viên cũng như mỗi người Việt Nam yêu nước phấn đấu tu dưỡng, rèn luyện và noi theo trong công cuộc đổi mới toàn diện, đẩy mạnh sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế hiện nay.

Chú thích

1. Hồ Chí Minh, 2000. *Toàn tập*, tập 5, Nxb.Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.575.
2. Hồ Chí Minh, 2000. *Toàn tập*, tập 6, Nxb.Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.172.
3. Hồ Chí Minh, 2000. *Toàn tập*, tập 9, Nxb.Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.314.
4. Lê Duẩn, 1970. *Dưới là cờ vẻ vang của Đảng, vì độc lập tự do, vì chủ nghĩa xã hội, tiến lên giành những thắng lợi mới*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, tr.35.
5. Hồ Chí Minh, 2000. *Toàn tập*, tập 9, Nxb.Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.173.

6. Đảng Cộng sản Việt Nam, 1977. *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IV*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, tr.16 - 17.
7. Hồ Chí Minh, 2002. *Toàn tập*, tập 6, Nxb.Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.172.
8. Hồ Chí Minh, 2000. *Toàn tập*, tập 9, Nxb.Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.468.
9. Hồ Chí Minh, 2000. *Toàn tập*, tập 4, Nxb.Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.333.
10. Phạm Văn Đồng, 1969. *Tổ quốc ta, nhân dân ta, sự nghiệp ta và người nghệ sĩ*, Nxb.Văn học, Hà Nội, tr.222.
11. Võ Nguyên Giáp, 1993. *Tư tưởng Hồ Chí Minh - Quá trình hình thành và phát triển*, Nxb.Sự thật, Hà Nội, tr.16.

Tài liệu tham khảo

1. Bùi Đình Phong, 2011. *Ý nghĩa lịch sử và giá trị thời đại của sự kiện Bác Hồ ra đi tìm đường cứu nước*, Nxb.Chính trị quốc gia, Hà Nội.
2. Viện Khoa học xã hội nhân văn quân sự, 2011. *Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh với con đường cách mạng Việt Nam*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.